

COVID-19 ТА СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ: ПРАКТИКА ЄС ТА УКРАЇНСЬКИЙ РЕАЛІЇ

29 жовтня 2020р.

Світлана Внучко
Тетяна Тимошенко

ТУРИСТИЧНИЙ СЕКТОР В ЦИФРАХ

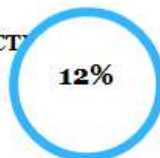
ГОЛОВНІ ПОКАЗНИКИ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ЄС, 2019

2,4 МЛН.
ПІДПРИЄМСТВ

понад **90%** з яких
припадає на сектор МСП

ЧАСТКА У ЗАЙНЯТОСТІ
НА РИНКУ ПРАЦІ

23 мільйони прямих і
непрямих робочих місць

37% працівників туризму
віком до **35 років**

Исландія

15,7%

Іспанія

13,5%

Ірландія

10,3%

Греція

10%

Португалія

9,8%

ЧАСТКА В ВВП

- Хорватія (25%)
- Кіпр (22%)
- Греція (21%),
- Португалія (19%)
- Австрія, Естонія, Іспанія (15%)
- Італія (13%)
- Словенія, Болгарія (12%)
- Мальта (11%),
- Франція (10%),
- Німеччина (9%)

78% європейців
проводять
відпустку у своїй
країні чи іншій
країні ЄС

Частина в'їзного
туризму
становить 90%

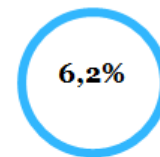
ГОЛОВНІ ПОКАЗНИКИ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ, 2019

100 тисяч
комерційних об'єктів
- готелів, ресторанів,
туристичних компаній

4 664 суб'єктів
господарювання в
туристичному секторі

80% з яких
припадає на
сектор МСП

ЧАСТКА У ЗАЙНЯТОСТІ
НА РИНКУ ПРАЦІ

1,029 МЛН.
робочих місць

ЧАСТКА В ВВП

1,4-1,9%

13,6 МЛН.
іноземних
туристів

\$ 1,4 млрд
витрати
іноземних
туристів

13%
частка
іноземних
туристів

Київ, Одеса, Львів –
основні туристичні напрямки в Україні

67%

33%

● проводять відпустку в Україні   ● проводять відпустку за кордоном

ВПЛИВ КАРАНТИНУ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ ЄВРОСОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

COVID-19 ТА ТУРИСТИЧНИЙ СЕКТОР ЄС

Туризм ЄС втрачає близько **1 млрд. євро**

Туристичний потік зменшився на **68%**

Падіння доходів, червень 2020

Втрати туристичного сектору, квітень - травень 2020

96%	86%	78%	70%	51%	56%	56%
Італія	Хорватія	Кіпр	Франція	Іспанія	Румунія	Словенія

Ринок праці

Близько **6 мільйонів працівників** туристичної галузі ЄС вже втратили роботу через пандемію COVID-19.

Втрати робочих місць туристичного сектору за підсумками 2020 р.: від **14,2 до 29,5 млн осіб**

COVID-19 ТА ТУРИСТИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Віізний туризм

10% від показників 2019р.

В'їзний туризм

1% від показників 2019р.

Втрати туристичного сектору в 2 кварталі 2020

Падіння послуг в туристичному секторі - мінус 82%

Близько 20% туроператорів можуть збанкрутувати

7-8 тис готелів (35-40%) закрито під час карантину

Чинники, які обмежують розвиток внутрішньо українського туризму:

- Пізній початок курортно-рекреаційного сезону внаслідок впровадження обмежувальних заходів.
- Високий показник українців, які подорожують на авто з власними наметами замість готельних номерів.
- Гірша якість послуг відносно їхньої вартості в порівнянні з відпочинком за кордоном.
- Зменшення заощаджень у населення через карантин.

- Незначна кількість готелів, здатних приймати туристів та забезпечувати сервіс на високому якісному рівні.
- Низька якість доріг, значна забрудненість пляжів та водойм.
- Фактор невизначеності через коронавірус: перехід в різні карантинні зони, обмеження транспортного сполучення, загроза другої хвилі карантину.

ПІДТРИМКА ТУРИЗМУ ПІД ЧАС КОРОНАКРИЗИ: ЄС VS УКРАЇНА

Країна	Підтримка туризму під час корона кризи
Хорватія	<p>Здійснила низку заходів для підтримки туристичного бізнесу, включаючи: відстрочення сплати зборів, туристичних податків та збільшення ліквідності. Окрім конкретних заходів, пов'язаних з туризмом, загальноекономічні втручання підтримують сектор, включаючи туризм до сфери діяльності Фонду гарантування експорту з метою можливості надання банківських гарантій на позики для додаткової ліквідності.</p>
Естонія	<p>Запустила реалізацію програми підтримки бізнесу на суму 75,5 млн. євро в рамках якої передбачені прямі гранти компаніям туристичної галузі для зниження втрат через коронавірус (25 млн. євро).</p>
Литва	<p>Запустила програму компенсації орендної плати компаніям з галузей роздрібної торгівлі, готелів та ресторанів, культури і спорту. Бюджет програми становить 101,5 млн. євро. Кошти будуть виділені у формі прямих грантів та будуть доступні для компаній, річний оборот яких не перевищує 50 млн. євро.</p> <p>Як частина заходів з відновлення туристичного сектору, трансформація туристичного сектору буде здійснюватися шляхом просування інновацій та цифрових технологій шляхом розвитку туристичних послуг та продуктів.</p>
Болгарія	<p>В країні діє програма, спрямована на збереження робочих місць у галузях, які найбільше постраждали через спалах коронавірусу (роздрібна торгівля, туризм, пасажирські перевезення, культура, спорт, розваги та ін.).</p> <p>Діє програма тимчасового субсидування заробітної плати, яка передбачає фінансування з державного бюджету до 60% заробітної плати (включно із внесками на соціальне страхування) у компаніях, які будуть змушені звільняти людей без такої допомоги. Програма розрахована на 12 місяців, а її бюджет складає 1,5 млрд. болгарських левів (близько 770 млн. євро). Завдяки цьому понад 97 000 робітників змогли зберегти свої робочі місця.</p>

ПІДТРИМКА ТУРИЗМУ ПІД ЧАС КОРОНАКРИЗИ: ЄС VS УКРАЇНА

Країна	Підтримка туризму під час корона кризи
Італія	Уряд дозволив підприємствам в сфері туризму і готельного бізнесу відстрочити платежі в системі соціального забезпечення та обов'язкового страхування, а також ПДВ. Сезонні працівники в туристичному секторі, які були змушені піти з роботи, отримали компенсацію в розмірі 600 євро.
Польща	Уряд виділив 5,65 млрд євро на підтримку мікропідприємств туристичної галузі у формі безвідсоткових позик і передбачив таку ж суму на дотації для великих підприємств у формі позик або облігацій, придбання акцій або цінних паперів. Власники турфірм отримали можливість обговорення умов надання позики незалежно від розміру бізнесу. Сплату більшості податків відтерміновано, спрощено форми та процедури подачі податкової звітності та прискорено процедуру податкових відрахувань.
Україна	<p>Цього року в бюджеті країни на розвиток туризму було закладено 240 мільйонів гривень. Через карантин бюджет переглянули і фінансування забрали повністю.</p> <p>Закон про державну підтримку сфери культури, креативних індустрій і туризму у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням Covid-19:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від податку на додану вартість; податку на прибуток та ЄСВ (єдиний соціальний внесок); земельного податку та податку на нежитлову нерухомість; • туристичний збір не нараховуватимуть до 31 грудня 2020 року; • введено податкові пільги на оплату оренди та землі комунальної та державної власності; • 10-відсоткова ставка ПДВ для туристичних послуг. <p>Кабінет міністрів виділив 1 мільярд гривень з фонду боротьби з COVID-19 на підтримку культури і туризму:</p> <ul style="list-style-type: none"> 590 мільйонів гривень скерують на гранти для інституційної підтримки, стипендій самозайнятим митцям, підтримки проєктів у сферах культури та мистецтв, креативних індустрій та внутрішнього туризму. 150 мільйонів гривень - на гранти через Український інститут книги. 100 мільйонів гривень - для відбору проєктів на виробництво серіалів патріотичного спрямування, 50 мільйонів гривень – на підтримку кіно.

Рекомендації: 10 першочергових кроків

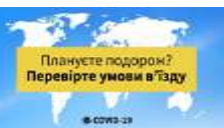

1 Зрозуміла та доступна статистика туризму

2 Провести консультації з учасниками ринку туристичних послуг з метою підготовки антикризових заходів та стратегії розвитку туристичної галузі

3 Забезпечити швидке поширення інформації щодо можливого обмеження подорожей та їх скасування в розрізі як регіонів України, так і основних країн виїзного туризму в залежності від ступеня епідемічної загрози

4 Забезпечити посилення координації та партнерських відносин з учасниками сектору з метою трансформації туризму

5 Розробити та імплементувати програми, спрямовані на розвиток інновацій та цифровізацію туризму

6 Встановити механізм моніторингу впровадження заходів підтримки для МСП та працівників, зокрема ліквідності, кредитування та прозорості заходів підтримки

7 Запровадити прозорий механізм використання отриманих до місцевих бюджетів коштів від туристичного збору виключно на розвиток внутрішнього туризму, супутньої інфраструктури та покращення стану довкілля

8 В регіонах, привабливих для внутрішнього туризму, здійснити підготовку регіональних стратегій стимулювання розвитку туризму та рекреації в посткарантинних умовах

9 Сприяти підвищенню конкурентоспроможності та гнучкості шляхом інвестування в освіту та розвиток навичок представників сектору

10 Забезпечити механізм відшкодування коштів туристу за невикористані ваучери